

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра методики та практики викладання іноземної мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Олександр ГОЛОВКО

_____

« ____ » _____ 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Еколінгвістичний підхід до аналізу англійської мови

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська

вид дисципліни за вибором

факультет іноземних мов

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету іноземних мов

“26” серпня 2022 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Олена ЯЗЛОВИЦЬКА кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови.

Програму схвалено на засіданні кафедри методики та практики викладання іноземної мови

Протокол від “26” серпня 2022 року № 10

Завідувач кафедри методики та практики викладання іноземної мови

_____ Анастасія ПТУШКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантими освітніх (професійної/наукової) програм (керівниками проектних груп) Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова,

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова
_____ Олександр РЕБРІЙ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

Протокол від “26” серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

_____ Анна КОТОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови у ЗВО» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова підготовки другого (магістерського) рівня зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Еколінгвістичний підхід до аналізу англійської мови»: оволодіння студентами теоретико-методологічними засадами еколінгвістики як одного з актуальних напрямів сучасного мовознавства задля формування навичок наукового мислення, вмінь аналізу емпіричного матеріалу та здійснення науково-дослідної роботи у галузі мовознавства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися українською мовою усно та письмово.

ЗК2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладознавства.

ФК2. Здатність вільно орієнтуватися в сучасних лінгвістичних, літературознавчих, перекладознавчих концепціях.

ФК4. Здатність осмислювати лінгвістику як полісистему, розуміти сучасний шлях розвитку лінгвістики.

ФК9. Здатність презентувати результати своїх досліджень чи інноваційних розробок професійній спільноті, захищати інтелектуальну власність на результати своїх досліджень та інновацій.

ФК10. Здатність застосовувати поглиблені знання з філології (перекладу включно) для вирішення професійних завдань.

ФК11. Здатність опрацювати фахову літературу англійською та українською мовами.

ФК12. Вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філології (перекладу включно).

ФК15. Здатність компетентно брати участь у наукових заходах різних рівнів.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
За вибором
Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
2-й
Лекції
6 год.
Практичні, семінарські заняття
4 год.
Лабораторні заняття
0 год.
Самостійна робота
110 год.
у тому числі індивідуальні завдання
0 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів.

ПРН1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати сучасні лінгвістичні, літературознавчі, перекладацькі концепції.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики, літературознавства, перекладознавства.

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади та прикладні аспекти філології (перекладу включно).

ПРН10. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні факти, інтерпретувати й перекладати англійськомовні тексти різних стилів і жанрів.

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування не лише фахівцям, а й широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного, літературного чи перекладного матеріалу.

ПРН16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з філології (перекладу включно) для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі романської філології та перекладу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1 (теми у розділі відповідають темам лекційних занять).

Тема 1. Еколінгвістика як наука: об'єкт, предмет та загальна характеристика. Становлення еколінгвістики як сучасної науки. Взаємозв'язок з іншими науками у сфері мовознавства.

Тема 2. Теоритичні дослідження у сфері еколінгвістики. Екологія мови, соціокультурна еколінгвістика, когнітивна еколінгвістика.

Тема 3. Актуальні проблеми мовної варіативності. Поняття мовної норми.

Тема 4. Вияви антропоцентризму у мові та дискурсі. Еколінгвістичний підхід до аналізу мовних явищ.

Тема 5. Дослідження англійської мови у ракурсі еколінгвістичного аналізу. Екологічно зорієнтований аналіз мовних явищ в англійськомовному дискурсі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	Денна / змішана / дистанційна (згідно наказу університету) форма навчання					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.						
Разом за розділом 1	120	6	4			110
Усього годин	120	6	4			110

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Антропоцентризм у мові та дискурсі: прояви та характеристика. Дослідження англійської мови у ракурсі еколінгвістичного аналізу. Еколінгвістичний підхід до аналізу мовних явищ.	2
2	Екологічно зорієнтований аналіз мовних явищ в англійськомовному дискурсі. Ептоніми, як феномен дискурсу та їх аналіз точки зору еколінгвістики.	2
	Разом	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до лекцій, написання конспекту, вивчення теоретичного матеріалу. Робота з теоретичною літературою задля підготовки презентації та складання заліку.	110
	Разом	110

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

7. Методи навчання

- Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.
- Наочні методи: презентація, демонстрація, ілюстрація.
- Практичні методи: складання конспектів, рефератів, доповідей.
- Організація самостійного пошуку студентів.
- Робота з аудіо та відеоматеріалом.

8. Методи контролю

1. Метод усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування протягом заняття.
2. Метод самоконтролю.
3. Метод письмового контролю.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Розділ 1	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
20	Не передбачено робочим навчальним планом	Не передбачено робочим навчальним планом	20	80	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Поточна аудиторна робота:

Презентація Power Point 20 балів, що відповідає темам практичних занять. Обсяг до 7 слайдів. Час виступу до 5 хвилин.

Залік: 80 балів (тест на множинний вибір - 20 питань по 4 бали за правильну відповідь)

Критерії оцінювання презентації Power Point

№	Критерій (максимальна кількість балів – 20)	Макс. к-ть балів	Отри- mano балів
Зміст роботи			
1.	Структура	<ul style="list-style-type: none"> - Матеріал викладено логічно, чітко та послідовно, презентація викликає інтерес до теми дослідження, не містить орфографічних та технічних помилок, наявні вступ, основна частина, висновки 4 - Презентація має вступ та висновки, але викладений матеріал не є послідовним та логічним, містить деякі орфографічні помилки 2 - Презентація не дає чіткого розуміння теми та мети дослідження, присутні значні орфографічні та технічні помилки 0 	
2.	Повнота розкриття теми	<ul style="list-style-type: none"> -Тема розкрита повністю 4 -Тема розкрита частково 2 -Тема не розкрита 0 	
3.	Висновки	<ul style="list-style-type: none"> - Результати дослідження узагальнюють викладений матеріал, є логічними та узгодженими з метою дослідження 4 - Деякі висновки є нелогічними та необґрунтованими 2 - Висновки не є логічними та обґрунтованими 0 	
Захист роботи			
1.	Якість доповіді	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання норм культури мовлення; мова є ясною, чіткою та зрозумілою, висловлення переконливими 4 - Дотримання норм культури мовлення, але присутні не чіткі та не зрозумілі висловлення 2 - Норми культури мовлення не дотримані, висловлювання не є зрозумілими 0 	

2.	Дотримання регламенту часу (презентація Power Point 5-7 слайдів, доповідь до 5 хвилин)	- Доповідь відповідає умовам - Доповідь не відповідає умовам	4 0	
----	--	---	--------	--

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

1. Жуковська В. В. Еколінгвістика: становлення та основні напрями досліджень. *Науковий вісник Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. Філологічні науки*. 2011. №1. С. 66-70.
2. Киселюк Н. П. Лінгвістичні особливості екологічного дискурсу (на матеріалі англійської мови). *Нова філологія*, 2013. № 57. С. 37-40.
3. Морозова О. І. Екологічний підхід до аналізу неправдивих висловлень. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. №55. С. 258-266.
4. Нуждак, Л. В. Теоретичні здобутки в галузі еколінгвістики. *Лінгвістичні дослідження*. 2013. № 36. С. 206-209.
5. Пасинок, В. Г. Майстерність мовлення крізь призму еколінгвістики. *Когніція, комунікація, дискурс*. 2016. Вип. №12. С.52-61.
6. Паснок В. Г. Еколінгвістичні аспекти у фокусі риторики, стилістики та культури мовлення. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2015. № 81. С. 6-13.
7. Розмаріца І. О. Лінгвокогнітивні особливості комунікації у сфері екології: автореф. дис. на ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови»; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2004. 15 с.
8. Couto, H. H. do. Ecological approaches in linguistics: a historical overview. *Language Sciences*. 2014. № 41(A). P. 122-128.
9. Fill A. *The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology, and Environment*. New York, 2001. 296 p.
10. Fill, A. & Steffensen, S. V. Editorial: The ecology of language and the ecology of science. *Language Sciences*. 2014. № 41. P. 1-5.
11. Gersdorf C. *Nature in Literary and Cultural Studies: Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Amsterdam and New York, 2006. 490 p.
12. Stibbe A. *Ecolinguistics. Language, ecology and the stories we live by*. London and New York, 2015. 207 p.